

*Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-003
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025,
ш. Душанбе, маҳаллаи Буни Ҳисорак,
Шаҳраки донишҷӯён, бинои таълимии 7,
аудиторияи 102)*

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Шафиев Бахтиёр Зиёратшоевич
дар мавзӯи: «Ташаккули механизми бозори қарзҳои ипотекӣ дар
шароити муосир (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)» барои
дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи
иҳтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз**

Қарзҳои ипотекӣ механизми институтсионалие мебошанд, ки ба
рушди бахши воқеии иқтисод нигаронида шудаанд. Онҳо муносабати
байни захираҳои пулии аҳолӣ, бонкҳо ва корхонаҳои комплекси
соҳтмонро таъмин намуда, маблағҳоро ба бахши воқеии иқтисод равона
мекунад. Ипотека имкон медиҳад, ки барои дастгирӣ ва рушди
истеҳсолоти моддӣ маблағҳои иловагӣ ҷалб карда шавад.

Муҳаккик ҳангоми омӯзиши ҷанбаҳои назариявии мавзӯи
таҳқиқшавандада назарияҳои мактабҳои иқтисодӣ, олимону муҳақиқони
соҳаи иқтисодиро ҷамъоварӣ карда, фикри худро баён кардааст. Аз
нигоҳи муаллиф моҳияти ипотекаро ҳамчун ҳаракати сармояи қарзӣ, як
намуди қарз бо гузоштани гарави амволи ғайриманқул дар асоси
таъмини уҳдадорӣ тавассути институтҳои молиявии қарзӣ, воситаи
молиявии сармоягузорӣ барои манзил, тарзи мушаххаси таъмини
вазифаҳо барои субъектҳои хочагидорӣ ҳисобида шуда, ҳамчун намуди
маҳсуси шартнома, ки шакли ҳӯҷҷатиаш амонатӣ буда, шартҳои
муомила байни қарздиҳандаро қарзгирандаро муқаррар намуда, амал
мекунад, фаҳмидан мумкин аст (саҳ. 9).

Муҳаккик дар қатори ҷанбаҳои назариявии мавзӯи баррасишавандада,
инчунин дар боби дуюми диссертатсия таҳлили вазъи қарздиҳии ипотекӣ
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, инфрасоҳтори бозори қарзҳои ипотекӣ дар
Ҷумҳурии Тоҷикистон, мушкилоти дарёфти манзили истиқоматӣ ва
талабот ба қарзҳои ипотекӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди таҳлил
қарор дода тарики ҷадвалҳо, диаграммаҳо нишон додааст.

Диссертант бо истифода аз маълумотҳои омбри расмӣ, ҳисботҳои
идораҳои даҳлдор таҳлилҳо гузаронида, тавасути гистограммаҳо,
графикаҳо, ҷадвалҳо нишон додааст.

Ҳангоми мавриди истифода қарор додани модели регрессионии
баҳодиҳии ҳачми қарзҳои ипотекӣ ба чунин хулоса омадан мумкин аст: дар
ҳолати ба як воҳид афзоиш ёфтани ҳачми сандуқи қарзӣ ва бетафийир мондани

даромади пулии аҳолӣ ҳаҷми қарзҳои ипотекӣ ба ҳисоби миёна ба андозаи 0,0125 воҳид зиёд мегардад. Инчунин, ҳангоми ба як воҳид зиёд шудани даромади пулии аҳолӣ ва бетағӣир будани ҳаҷми сандуқи қарзӣ, ҳаҷми қарзҳои ипотекӣ ба ҳисоби миёна ба 0,0013 воҳид афзоиш меёбад (саҳ. 15).

Қобили қайд аст, ки дар автореферат методҳои муқоиса ва таҳлил ба маврид истифода шуда, объекти таҳқиқот мушаххасу аниқ баён гардида, пай дар пайи ҷумлаҳо бо услуби илмӣ-коргузорӣ ва забони асл тоҷикӣ эҷод шудаанд. Бо такя ба сарҷашмаҳои илмӣ муаллиф коркарди принципҳои муайян ва риояи онҳоро пешниҳод намудааст.

Матни автореферат ва мақолаҳои ба нашр расонидаи муаллиф мазмун ва мундариҷаи асосии диссертатсияро фарогир мебошанд.

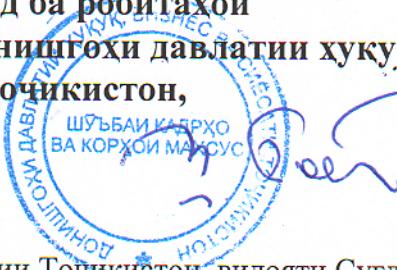
Дар автореферат баъзе норасоиҳо дида мешаванд, аз ҷумла:

1. Муаллиф зимни таҳқиқоти масъалаи инфрасоҳтори бозори қарзҳои ипотекӣ якчанд мақомотҳои давлатиро нишон додааст, ки инфрасоҳтори бозори қарзҳои ипотекиро танзим мекунад, аммо вазифаҳои танзимкунандай бозори қарзҳои ипотекӣ аз тарафи мақомотҳои давлатии номбаргардида норавшан аст;

2. Бисёр ба маврид мебуд агар муаллиф дар кори диссертационии худ назарпусиро миёни аҳолӣ оид ба пешниҳоди қарзҳои ипотекӣ мегузаронид ва натиҷаи ин назарпусиро дар автореферат ҷой мекард.

Камбудиҳои пешниҳодгардида ҷузъӣ буда, мазмун ва баҳои воқеии авторефератро таъғӣир намедиҳанд. Дар маҷмӯъ, таҳқиқи диссертационӣ дар мавзуи «Ташаккули механизми бозори қарзҳои ипотекӣ дар шароити муосир (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)», рисолаи илмии анҷомёфта, дорои хислату мазмуни илмию амалий буда, ба талаботи Низомномаи комиссияи олии аттестационии назди Президентӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад. Муаллиф Шафиев Бахтиёр Зиёратшоевич сазовори дараҷаи илмии номзади илми иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.07 - Молия, муомилоти пулӣ ва қарз, мебошад.

Муовини ректор оид ба робитаҳои
байналмилалии Дошишгоҳи давлатии ҳуқуқ,
бизнес ва сиёсати Тоҷикистон,
д.и.и., профессор

Бобоҷонов Д.Д.

Суроғ: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд,
ш. Ҳучанд, маҳаллаи 17, хонаи 1, ДДҲБСТ,
тел.: +992 92 773 46 46; +992 (3422) 2 44 66, www.tsulbp.tj

